

De Økonomiske Råd

Formandskabet

PRESSEMEDDELELSE FRA FORMANDSKABET FOR DE ØKONOMISKE RÅD **KLAUSULERET TIL DEN 31. MAJ 2022 KLOKKEN 12.00**

Forårets *vismandsrapport* (De Økonomiske Råds formandskabs diskussionsoplæg til mødet i Det Økonomiske Råd) indeholder fire kapitler:

- Aktuel økonomisk politik
- Konjunkturvurdering og offentlige finanser
- Låneregulering på boligmarkedet
- Tilgangseffekter ved dagpengeændringer

Finanspolitikken er for lempelig

Krigen i Ukraine har bidraget til højere inflation og større usikkerhed, men den økonomiske aktivitet i Danmark er stadig høj. På nuværende tidspunkt vurderes beskæftigelsen at ligge mere end 3½ pct. over det konjunkturneutrale niveau. Det taler for, at finanspolitikken i den nuværende situation burde bidrage til at dæmpe efterspørgslen.

Overvismand, Carl-Johan Dalgaard udtaler:

“Selvom krigen i Ukraine og den høje inflation bidrager til at dæmpe vækstudsigterne, er aktivitetsniveauet i dansk økonomi lige nu meget højt. Finanspolitikken bidrager i år til at øge efterspørgselspresset i økonomien, hvilket den ideelt set ikke burde gøre.”

Varmecheck og andre kompensationer bør ikke friholdes budgetloven

Regeringen har valgt at kompensere udvalgte grupper for de stigende energipriser og at opfatte disse udgifter som exceptionelle i forhold til budgetloven. Det betyder, at de udgifter kan friholdes fra budgetlovens underskudsgrænse.

Overvismand, Carl-Johan Dalgaard udtaler:

“Der er gennemført lempelser i finanspolitikken med henvisning til krigen i Ukraine, som friholdes fra budgetlovens underskudsgrænse. Vi vurderer, at udgifter til varmecheck ikke bør undtages budgetlovens bestemmelser – og det bør eventuelt fremtidige kompensationer heller ikke.”

“Udgifter, der kompenserer udvalgte befolkningsgrupper, er udtryk for et legitimt politisk valg, men i den nuværende konjunktursituation bør de finansieres fuldt ud.”

Låneregulering på boligmarkedet bør begrundes - gevinster og omkostninger bør afvejes

Finansiel regulering har en lang historie i Danmark. Finansiell regulering bidrager til den finansielle stabilitet og er dermed vigtig for at begrænse risikoen for finansielle kriser, men reguleringen kan også begrundes med hensynet til den generelle makroøkonomiske udvikling og hensynet til forbrugerbeskyttelse.

Den empiriske litteratur indikerer, at regulering målrettet låntagere på ejerboligmarkedet mindsker husholdningernes gældsætning, og at nogle typer tiltag også dæmper boligpriserne. Tiltagene må imidlertid ventes at have samfundsomkostninger, da husholdningers muligheder for at udnytte kreditmarkederne begrænses. Den faglige viden om effekternes størrelse er dog endnu mangelfuld,

hvorfor det er vanskeligt at sammenholde gevinster og omkostninger. Der er derfor behov for mere empirisk forskning.

Der er i debatten om nye tiltag målrettet låntagere ofte mere fokus på husholdninger end på virksomheder. Dette kan umiddelbart virke påfaldende, da lån til virksomheders ejendomsinvesteringer udgør en betydelig del af de samlede lån og har været medvirkende årsag til flere historiske kriser med finansiell ustabilitet.

Overvismand, Carl-Johan Dalgaard udtaler:

“Det er ikke oplagt, at yderligere tiltag målrettet boligejernes lånemuligheder er de mest hensigtsmæssige, hvis man ønsker at øge den finansielle stabilitet. Vurderes der at være behov for yderligere låntagerrettet regulering af hensyn til den finansielle stabilitet, kan det være relevant med et større fokus på regulering målrettet erhvervsejendomme.”

Ministeriernes regneprincipper for effekten af ændringer i dagpengene under lup

Formandskabet har set nærmere på ministeriernes konsekvensvurderinger af ændringer i dagpengesystemet med særligt fokus på den såkaldte tilgangseffekt. Tilgangseffekten, som beskriver, hvordan ændringer i dagpengesystemet påvirker tilgangen til ledighed fra beskæftigelse, er en vigtig del af den samlede virkning af dagpengeændringer. Gennemgangen af ministeriernes regneprincipper viser, at det empiriske grundlag for indregningen af tilgangseffekten må anses for at være svagt, og en central faglig udfordring består i, at størrelsen af tilgangseffekten afviger fra det, forskningslitteraturen tilsiger.

Overvismand Carl-Johan Dalgaard udtaler:

“Nyere forskning tyder på, at ministerierne indregner for store tilgangseffekter ved ændringer i dagpengesatserne. Omvendt ser det ud til, at der indregnes for små tilgangseffekter ved ændringer i dagpengeperiodens længde.”

Beregningsteknisk er kilden til tilgangseffekten i de ministerielle regneregler desuden for begrænset. For nærværende skyldes tilgangseffekten alene, at opsagte eller midlertidigt ansatte samt dimittender ændrer adfærd forbundet med jobsøgning. Men i praksis kan dagpengesystemet udløse tilgangseffekter på en række andre måder. Eksempelvis kan dagpengeregler tænkes at påvirke arbejdsgiveradfærden i forhold til afskedigelser. Det forhold, at kilden til tilgangseffekten må anses for at være for smal, kan i sig selv øge risikoen for fejlvurderinger af ledighedskonsekvenser af fremtidige ændringer i dagpengereglerne.

Overvismand Carl-Johan Dalgaard udtaler:

“Der er et behov for at forbedre beregningspraksis, når det gælder effektvurderinger på ledigheden af ændringer i dagpengereglerne. Det vil kunne mindske risikoen for fejlvurderinger på området, hvis beregningerne bliver bedre forankret i forskningslitteraturen.”

Vismandsrapporten, *Dansk Økonomi, forår 2022*, er udarbejdet forud for mødet i Det Økonomiske Råd, den 31. maj. Vurderinger og anbefalinger i rapporten og i denne pressemeddelelse er alene formandskabets.

De Økonomiske Råds formandskab består af: Carl-Johan Dalgaard, Nabanita Datta Gupta, Lars Gårn Hansen samt Jakob Roland Munch.

Rapporten og denne pressemeddelelse er klausuleret til tirsdag den 31. maj kl. 12.00. Der indkaldes til pressemøde om rapporten:

**Pressemøde i Eigtveds Pakhus
Tirsdag den 31. maj kl. 12.30**

Yderligere oplysninger:

John Smidt, Direktør for De Økonomiske Råds sekretariat
Telefon: +45 6185 2041, Mail: jsm@dors.dk